

AIRPORT

REVIEW

6/2002 Czerwiec/June ISSN 1509-9733

 GDAŃSK-TRÓJMIASTO AIRPORT

DNI MORZA SEA DAYS

waż ten egzemplarz take your copy

perspektyw...
ność. Po takim...
oment, kiedy ludzi będą
n adremany czu...
Sz stormy...
yba na lepsze...
rdziel wyrozumiały...
yśle, że dla trój...
kadem dystansu do ludzi będą
-kaczorowski zwykłych
- stwierdza Paszke...
Na wiele rzeczy Paszke...
y, do Bogal, do przy...
dostojunek do wszyst...
i Rejs spraw...
i mierny...
nieдоста...
lary...

szów - brytyjscy żeglarze, sir Robin
nox-Jonston i sir Peter Blake, na kata-
maranie „Enza”; w 1997 r. kolejny Fran-
cuz, Olivier de Kersauson, zmniejszył
ów czas do...

Spacerując po *Walking in Oliwa Park* PARKU OLIWSKIM

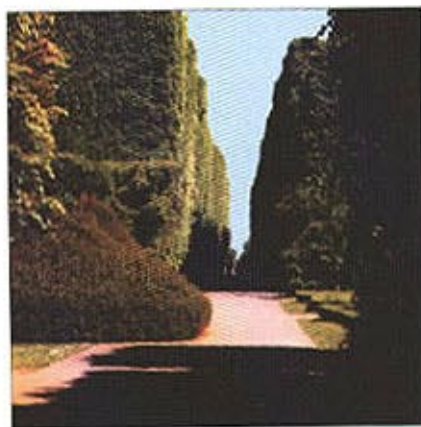
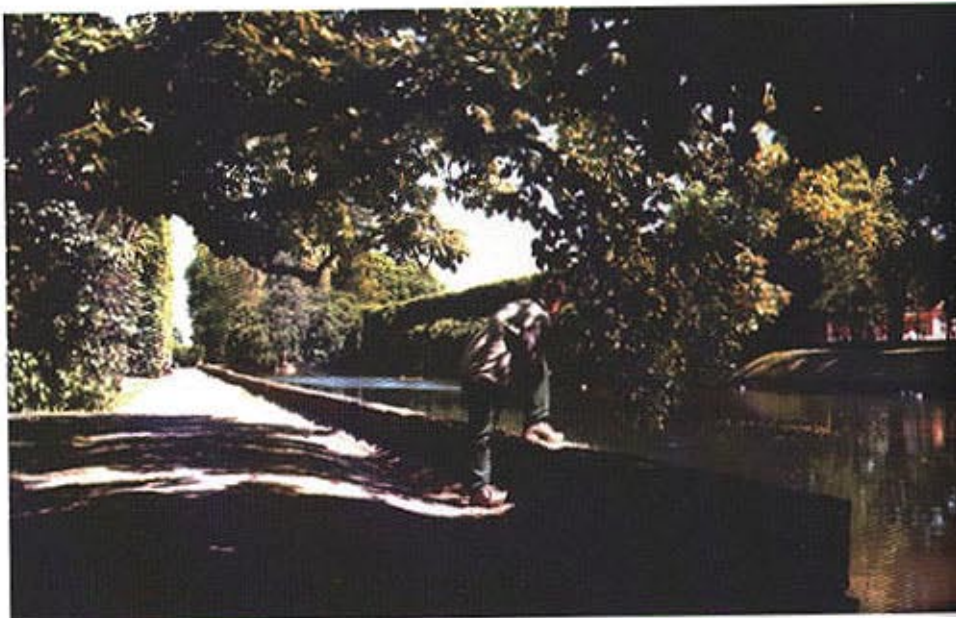
Śmiało można powiedzieć, że XVIII-wieczny Gdańsk był miastem ogrodów i parków. Najpiękniejszy był Park w Oliwie, którego początki sięgają jeszcze XV wieku, ale który swe współczesne oblicze uzyskał przede wszystkim w XVIII, a także w XIX wieku. Mieszkańcom Gdańska udostępniono go w 1860 r.

Inicjatorem powstania Parku Oliwskiego był jeden z najbardziej zasłużonych opatów klasztoru cystersów Jacek Rybiński – teolog z wykształcenia, znawca sztuki i esteta. Za trudnił on do realizacji swego pomysłu Kazimierza Dębińskiego z Kocka, który wzorował się na kanonach sztuki ogrodniczej stworzonej przez francuskiego mistrza tego gatunku Andre Le Nortre'a.

Bogactwo Parku Oliwskiego to przede wszystkim jego różnorodność. Rośliny, ukształtowanie terenu, stawy, kaskady, aleje, zabytki architektury oraz rzeźby. Pisanie o każdym z tych cudów zajęłoby zbyt dużo miejsca, dlatego zatrzymajmy się tylko przy niektórych atrakcjach.

Park Oliwski zbudowany jest jakoby z dwóch elementów. Pierwszy to kompleks stworzony przez Dębińskiego przed frontonem Pałacu Opackiego. Składa się na niego m.in. klomb kwiatowo-trawnikowy, dwa grabowe szpalery, ozdobne cisy oraz Staw Łabędzi od strony południowej. Ta część parku przecięta jest długą aleją lipową, którą wyznaczają dwa szpalery drzew. Jest to tzw. bindaż – rodzaj cienistych tuneli. Aleja ta leży na osi wschód-zachód. Z tą częścią parku sąsiaduje tzw. paradyż, czyli „Raj”. Charakteryzuje się prawdziwym bogactwem różnych egzotycznych drzew. Są tu magnolie, modrzewie, azalie, rododendrony. To właśnie tutaj od 1955 r. znajduje się popiersie Adama Mickiewicza, którego to imieniem i nazwiskiem nazwano cały park w setną rocznicę śmierci wieszca.

Północna strona parku powstała za czasów Karla Hohenzollerna, który w 1782 r. zastąpił zmarłego Jacka Rybińskiego, obejmując funkcję opata. Założenie parku, mającego charakter krajobrazowy, jest z kolei dziełem ogrodnika berlińskiego Salzmann. Nie ma tu niestety zbyt wielu pozostałości po dawnych zespołach roślinnych. Pozostały dwa pagórki i duży staw w kształcie litery „L”.

Po prawej stronie od centralnej alei, która ciągnie się na osi północ-południe od głównego wejścia aż do cmentarza, znajduje się kilka interesujących obiektów: Ogród Botaniczny założony w 1956 r., Alpinarium istniejące od 1910 roku oraz Oranżeria z XVIII w., którą po II wojnie rozbudowano na cieplarnię z egzotycznymi roślinami. Jest w niej też palmiarnia.

Jedną z atrakcji parku są tzw. „groty szeptów”, leżące ok. 100 m od głównego wejścia, po lewej stronie przy głównej alei. Są to dwie wmurowane w nasypy ziemne groty. Umiejscowiono je naprzeciwko siebie w odległości kilku metrów. Tajemnica grot kryje się w nadanym im kształcie. Osobę, która szepcze coś w głębi jednej z grot, sto-

jąc twarzą zwróconą do środka, słyszy inna osoba stojąca przy wewnętrznej ścianie drugiej groty i odwrócona tyłem do tamtej. Warunkiem usłyszenia jednej osoby przez drugą jest to, aby nikt inny nie stał na linii głosu.

Park Oliwski proponuje spacerowiczom jeszcze inną atrakcję – galerię rzeźb stworzoną w 1976 r. Na wystawę tę złożyły się prace 15 współczesnych rzeźbiarzy. Ekspozycja rzeźb znajduje się głównie we wschodniej i północnej części parku, utworzonej według angielskich zasad ogrodnictwa. Natomiast w części francuskiej znajdziemy dwie rzeźby przedstawiające księżat pomorskich: Świętopelka Wielkiego oraz Mściwoja II. Ich twórcą jest Alfons Łosowski.

W krótkim opisie parku nie możemy pominąć niektórych budowli, będących zabytkami architektury. Są to przede wszystkim: tzw. Nowy Pałac Opatów zbudowany za czasów opata Rybińskiego, który służy obecnie za galerię sztuki współczesnej; mury obronne wokół zespołu kościelno-klasztornego z ok. 1600 roku; dawny spichrz opacki, w którym od 1985 r. ma swoją siedzibę Muzeum Etnograficzne, i oczywiście sama Katedra, zawierająca wiele skarbów kultury polskiej. Będąc w parku możemy również odwiedzić kilka innych ciekawych miejsc, które z nim sąsiadują: słynne wzgórze widokowe Pacholek, kościół św. Jakuba czy starą Kuźnię Wodną. Miłośnikom przyrody proponuję spacer w Dolinie Radości, a smakoszom obiad w „Dworze Oliwskim”.

WOJCIECH ŁYGAS

There were many parks and gardens in XVIII century Gdansk. The most magnificent one was and is in Gdańsk Oliwa. Its' origins reach the XV century, but the current shape was created in the XVIII and XIX centuries. The residents of Gdańsk could enter it and visit from the year 1860.

are a few interesting objects. They are the Botanical garden, founded in 1959, the Alpinarium that has been in existence from 1918, and the Orangerie from the XVIII century that extends to the greenhouse with exotic plants and a palm house.

One of the attractions is the „Caves of Whispers”, located 100 m from the main entrance to the left from the central alley. The secret lies in their shape. If you whisper in one of them, someone can hear you in the cave opposite. Another feature of the park is the outdoor sculpture gallery, established in 1976 by fifteen contemporary artists.

The founder of the garden was one of the most accomplished abbots of the Cistercian monastery in Oliwa – Jacek Rybinski. His project of the park was based on French canons of gardening art and the famous master of gardening Andre Le Nortre.

The variety of existing terrain allowed the creation of this parks' special character, for there is not only space for ponds and cascades of water, but alleys of trees with sculpture and beautiful architecture.

The Oliwa Park is planned in two elements. One was outlined in front of The Abbots' Palace. It is made by elevated flowerbeds on the lawn and two rows of hornbeams and decorative yew-trees. From the South this part ends with The Swan Pond. This part of the park is also divided by a long linden alley made by two rows of trees. Their branches create shaded tunnels underneath, very pleasant for the hot summerdays. This alley points East – West. The neighboring element of the park is called Raj, which means Eden. It is a place where many exotic trees grow. The visitors will find there a bust of the great Polish poet Adam Mickiewicz. In 1955 on the 100th anniversary of his death the park was dedicated in his name.

The northern part of the park was created in times of Karl Hohenzoller, who replaced deceased Jacek Rybinski in 1782 in the monastery. He commissioned the Berlin gardener Salzmann to be author of its' characteristic landscapes. There are two hills and a pond shaped as an „L”.

To the right from the central alley, which is oriented on the North – South line towards the entrance to the cemetery, there

Finally, we can not fail to mention historical architecture located in the park. They are the New Abbots Palace built in the time of Rybinski which serves today as an art gallery, the walls around the monastery which date from 1600, the old Granary, and most of all the Cathedral full of treasured objects of Polish culture. In the neighborhood visitors can also use the viewing tower, visit St. Jacob's church, and a water – powered smithy. The nature oriented can hike in the Valley of Joy, (Dolina Radosci), and the day can be topped off with a delicious meal at recently renovated gourmet court at „Dwor Oliwski”.

WOJCIECH LYGAS
PHOTO: LESZEK BIERNACKI

